

ΗΜΕΡΙΔΑ

«Ανάπτυξη Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) στη Δυτική Αθήνα – Κάλυψη Αναγκών με Κοινωνικό Αντίκτυπο»

Περιστέρι, 25 Απριλίου 2023

“Η ταυτότητα του Έργου «Ανάπτυξη Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) στη Δυτική Αθήνα - Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο ΚΟΙΝΩΝΩ»”

Δρ. Γαβριήλ Αμίτσης

Καθηγητής / Διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου

Το προφίλ του Έργου

Το Έργο υλοποιείται την περίοδο Ιανουάριος 2023 – Μάρτιος 2024 από κοινοπραξία φορέων για λογαριασμό του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ) στο πλαίσιο της εγκεκριμένης Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (Β.Α.Α.) *«Διαδημοτική Εταιρική Σχέση για την Ανάπτυξη της Δυτικής Αθήνας με αξιοποίηση της ΟΧΕ/ΒΑΑ 2014-2020»*

Η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της Δυτικής Αθήνας εγκαινιάσθηκε το 2019 και υποστηρίζεται από πόρους του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος *«Αττική 2014-2020»* στο πλαίσιο προώθησης του τομέα της Χωρικής Ανάπτυξης της Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2014-2020

Η τεκμηρίωση του Έργου

Η δημιουργία ενός μηχανισμού υποστήριξης του τομέα της ΚΑΛΟ στη Δυτική Αθήνα είχε προταθεί τον Μάρτιο του 2017 από το ΤΕΙ Αθήνας (πλέον Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής) στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της Δυτικής Αθήνας 2014-2020. Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής υποστηρίζει μέσω του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης τον ΑΣΔΑ για την προετοιμασία της νέας Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της Δυτικής Αθήνας 2021-2027.

Η περιφερειακή στόχευση του Έργου

Η υλοποίηση του Έργου επικεντρώνεται στην περιοχή εννέα Δήμων της Περιφέρειας Αττικής:

- ❑ Αγίας Βαρβάρας, Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Αιγάλεω, Ιλίου, Περιστερίου, Πετρούπολης και Χαϊδαρίου - Περιφερειακή Ενότητα Δυτικού Τομέα Αθηνών
- ❑ Κορυδαλλού - Περιφερειακή Ενότητα Πειραιώς και Νήσων
- ❑ Φυλής - Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής

Η περιοχή παρέμβασης της ΒΑΑ/ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας στην επόμενη Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 περιλαμβάνει τους ως άνω Δήμους με πληθυσμό 600.000 περίπου κατοίκων (15,6% του πληθυσμού της Περιφέρειας) και έκτασης ίσης με το 4,6% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας Αττικής.

Ο κύριος στόχος του Έργου

Ο κύριος στόχος του Έργου είναι η επιστημονική και επιχειρησιακή υποστήριξη της ορθολογικής ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου χωρικού Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) στη Δυτική Αθήνα, το οποίο θα συμβάλλει στην κάλυψη σύνθετων κοινωνικών αναγκών και προκλήσεων, ενισχύοντας την προώθηση της απασχόλησης και συμβάλλοντας στην πρόληψη ή/και καταπολέμηση του αποκλεισμού ευπαθών και ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού.

Το Έργο εντάσσεται σε ένα ευρύτερο ολιστικό πλαίσιο προώθησης της κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης της Δυτικής Αθήνας, καθώς θα λειτουργήσει συμπληρωματικά με άλλες υπηρεσίες «οριζόντιου» χαρακτήρα για την αναβάθμιση, στήριξη και διάχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας.

Η οριοθέτηση του πεδίου παρέμβασης του Έργου

Το θεματικό πεδίο του Έργου αφορά τον τομέα της ΚΑΛΟ

Το πλέγμα οργανωμένων δραστηριοτήτων φορέων που καλύπτουν το χώρο ανάμεσα στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα της οικονομίας, και διέπονται από αλληλέγγυο επιχειρηματικό πνεύμα για την προώθηση κοινωνικών σκοπών και στόχων

Το χωρικό πεδίο του Έργου αφορά το τοπικό επίπεδο, προβάλλοντας το υπόδειγμα των τοπικών οικοσυστημάτων ΚΑΛΟ

Οι συντονισμένες πρωτοβουλίες της αγοράς, της κοινωνίας των πολιτών, των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και των κοινωνικών δικτύων που επιδιώκουν να δημιουργήσουν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη και αξιοποίηση δράσεων ΚΑΛΟ σε μία συγκεκριμένη τοπική κοινότητα ή σε ένα δίκτυο κοινοτήτων.

Η θεσμική οριοθέτηση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Ελλάδα

Ως «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία» ορίζεται το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων που στηρίζονται σε μία εναλλακτική μορφή οργάνωσης των σχέσεων παραγωγής, διανομής, κατανάλωσης και επανεπένδυσης, βασισμένη στις αρχές της δημοκρατίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της συνεργασίας, καθώς και του σεβασμού στον άνθρωπο και το περιβάλλον

(άρθρο 2 Ν. 4430/2016)

Η ανάπτυξη των τοπικών οικοσυστημάτων ΚΑΛΟ

Κοινό γνώρισμα των υποδειγμάτων ανάπτυξης τοπικών υποδειγμάτων ΚΑΛΟ στην Ευρωπαϊκή Περιφέρεια είναι ότι οι πολιτικές υποστήριξης του τομέα της ΚΑΛΟ λειτουργούν πιο αποτελεσματικά όταν οι βασικοί τους άξονες προσαρμόζονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της οικείας περιοχής (κοινωνικοοικονομικό προφίλ πληθυσμού, ιδιαιτερότητες ως προς την γεωγραφία και την αστική ανάπτυξη, προφίλ τοπικής αγοράς εργασίας κλπ.).

Υπό αυτό το πρίσμα, έχουν σχεδιασθεί για παράδειγμα μοντέλα «εδαφικής στόχευσης» μέσω των οποίων οι τοπικές αρχές είτε εκπονούν ειδικά προγράμματα δράσης με την ενεργητική συμμετοχή των τοπικών κοινωνικοοικονομικών παραγόντων και της ακαδημαϊκής κοινότητας, είτε συγκροτούν ειδικά όργανα δικτύωσης για την διευκόλυνση της εφαρμογής των εθνικών στρατηγικών ανάπτυξης της ΚΑΛΟ σε περιφερειακό / τοπικό επίπεδο.

Η κοινωνικοπολιτική υπεραξία του Έργου

Το Έργο αποτελεί την **πρώτη ολοκληρωμένη παρέμβαση** των εννέα Δήμων της ΒΑΑ/ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας στο πεδίο της ΚΑΛΟ

Το Έργο αποτελεί την **μοναδική πρωτοβουλία** των τεσσάρων εγκεκριμένων Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (Β.Α.Α.) της Περιφέρειας Αττικής στο πλαίσιο υλοποίησης του ΠΕΠ «ΑΤΤΙΚΗ» 2014-2020 που επικεντρώνεται στο πεδίο της ΚΑΛΟ

Το Έργο αποτελεί μία από τις **πλέον αντιπροσωπευτικές παρεμβάσεις** των ΟΤΑ πανελλαδικά στο πεδίο της ΚΑΛΟ την περίοδο 2016 - 2023

Γιατί οι Δήμοι της Περιοχής Παρέμβασης επενδύουν στην υποστήριξη του τομέα της ΚΑΛΟ;

Η Δυτική Αθήνα αποτελεί μια χωρική ενότητα της Περιφέρειας Αττικής με μείζονα και χρονίζοντα προβλήματα φτώχειας, κοινωνικών ανισοτήτων και περιθωριοποίησης, που παρουσιάζει σημαντική συγκριτική καθυστέρηση και υποβάθμιση σε σχέση με άλλες περιοχές του Λεκανοπεδίου.

Οι πρωτοβουλίες των φορέων της ΚΑΛΟ μπορεί να αξιοποιηθούν για την προώθηση κρίσιμων κοινωνικών σκοπών και στόχων, όπως: α) η κοινωνική ένταξη ατόμων που αντιμετωπίζουν αυξημένους κινδύνους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού), β) η κάλυψη αναγκών που δεν ικανοποιούνται επαρκώς από τις δημόσιες πολιτικές ή τις πρωτοβουλίες της αγοράς (π.χ. προστασία του περιβάλλοντος, κοινωνική φροντίδα των παιδιών ή στέγαση οικογενειών με χαμηλό εισόδημα) και γ) η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Η επιχειρησιακή υπεραξία του Έργου

Η συγκριτική έρευνα των οικοσυστημάτων της ΚΑΛΟ στην Ευρωπαϊκή Περιφέρεια τεκμηριώνει ότι **οι πρωτοβουλίες ανάπτυξης και ωρίμανσης τοπικών υποδειγμάτων ΚΑΛΟ σε περιοχές χωρίς προηγούμενη ενεργοποίηση των τοπικών αρχών πρέπει να υλοποιούνται κατ' αρχήν για μία περίοδο τριών έως πέντε ετών**

Υπό το πρίσμα αυτό, το Έργο αποτελεί de facto τον πρώτο υποστηρικτικό μηχανισμό διαμόρφωσης ενός τοπικού υποδείγματος ΚΑΛΟ στην Περιοχή Παρέμβασης, λειτουργώντας ουσιαστικά ως πιλοτική ενέργεια (λόγω της περιορισμένης χρονικής διάρκειας υλοποίησής της) για την μεσοπρόθεσμη λειτουργία ενός ολοκληρωμένου οικοσυστήματος στη Δυτική Αθήνα την περίοδο 2025-2030 μέσω της ΒΑΑ/ΟΧΕ Δυτικής Αθήνας 2021-2027

Το προφίλ της Περιοχής Παρέμβασης στο πεδίο της ΚΑΛΟ - 1

ΔΗΜΟΣ	ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΛΟ
ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ	7
ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	3
ΑΙΓΑΛΕΩ	13
ΙΛΙΟΥ	5
ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	6
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	13
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	3
ΦΥΛΗΣ (ΖΕΦΥΡΙΟΥ)	6
ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	7
ΣΥΝΟΛΟ	63

Το προφίλ της Περιοχής Παρέμβασης στο πεδίο της ΚΑΛΟ - 2

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΕΩΝ
Κοιν.Σ.Επ. Ευάλωτων Ομάδων	3
Κοιν.Σ.Επ. Ειδικών Ομάδων	3
Κοιν. Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας	57
Συνεταιρισμός Εργαζομένων	-
ΣΥΝΟΛΟ	63

Το αντικείμενο του Έργου

Η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου χωρικού Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στη Δυτική Αθήνα θα υποστηριχθεί μέσω ενός πλέγματος τριών αλληλοεξαρτώμενων Δραστηριοτήτων:

- 1. Σύσταση και λειτουργία του Παρατηρητηρίου ΚΑΛΟ στη Δυτική Αθήνα
- 2. Παροχή Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών για την υποστήριξη και προώθηση της Κοινωνικής Οικονομίας
- 3. Υλοποίηση Συμμετοχικών Δράσεων ανάπτυξης Κοινωνικών Δικτύων και επιδεικτικών ενεργειών και πρωτοβουλιών για την προώθηση και διάδοση της ΚΑΛΟ

Η διαδικασία υλοποίησης του Έργου

Το Έργο θα υλοποιηθεί μέσω της εφαρμογής ενός ολοκληρωμένου Σχεδίου Δράσης με χρονική εμβέλεια δέκα πέντε μηνών (Ιανουάριος 2023 - Μάρτιος 2024) που περιλαμβάνει συγκεκριμένους Πυλώνες και Ενέργειες.

Η διάρθρωση του Σχεδίου Δράσης

5 Πυλώνες

35 Θεματικές Ενέργειες

Οι Πυλώνες του Σχεδίου Δράσης

- ΠΥΛΩΝΑΣ 1. Σύσταση και λειτουργία του Παρατηρητηρίου ΚΑΛΟ στη Δυτική Αθήνα - επικεντρώνεται στην επιστημονική υποστήριξη του τοπικού οικοσυστήματος ΚΑΛΟ
- ΠΥΛΩΝΑΣ 2. Σχεδιασμός και ανάπτυξη της Ενιαίας Ψηφιακής Πλατφόρμας “*e - Social Economy Initiatives & Services*” - επικεντρώνεται στην δημιουργία μηχανισμού ενίσχυσης των κύριων συντελεστών του τοπικού οικοσυστήματος ΚΑΛΟ με την μορφή ψηφιακής πλατφόρμας)

Οι Πυλώνες του Σχεδίου Δράσης

ΠΥΛΩΝΑΣ 3. Παροχή Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών σε υφιστάμενους φορείς ΚΑΛΟ και ενδιαφερόμενους να δραστηριοποιηθούν στον τομέα της ΚΑΛΟ στην Περιοχή Παρέμβασης - επικεντρώνεται στην παροχή ανοιχτών ηλεκτρονικών διαδραστικών πληροφοριών και ανάπτυξη εργαλείων προς χρήση από υφιστάμενους φορείς ΚΑΛΟ, μελλοντικούς κοινωνικούς επιχειρηματίες (μεμονωμένους ή σε ομάδες), άνεργους και εργαζομένους (ανεξαρτήτως του κλάδου στον οποίο απασχολούνται)

Η πολυδιάστατη στόχευση του Πυλώνα 3

Η πρώτη κατηγορία ενεργειών επικεντρώνεται στην παροχή ανοιχτών ηλεκτρονικών διαδραστικών πληροφοριών και ανάπτυξη εργαλείων προς χρήση από υφιστάμενους φορείς ΚΑΛΟ, μελλοντικούς κοινωνικούς επιχειρηματίες (μεμονωμένους ή σε ομάδες), άνεργους και εργαζομένους (ανεξαρτήτως του κλάδου στον οποίο απασχολούνται).

Οι ψηφιακές υπηρεσίες ενημέρωσης προς τους δυνητικούς κοινωνικούς επιχειρηματίες περιλαμβάνουν ενδεικτικά:

- Πρόσβαση σε ένα ολοκληρωμένο και σύγχρονο στο Οικοσύστημα ΚΑΛΟ (τυπολογίες του θεσμικού καθεστώτος των φορέων ΚΑΛΟ, τεχνικές ίδρυσης και λειτουργίας φορέων ΚΑΛΟ, μεθοδολογίες για την κινητοποίηση και ενδυνάμωση τους)
- Δημιουργία και υποστήριξη «Κοινοτήτων Κοινωνικής Οικονομίας» (μοντέλα συνεργασίας και δικτύωσης φορέων ΚΑΛΟ με άλλους φορείς του οικοσυστήματος ΚΑΛΟ., όπως ιδίως προμηθευτές, πελάτες, άλλους φορείς ΚΑΛΟ).

Η πολυδιάστατη στόχευση του Πυλώνα 3

Οι ψηφιακές υπηρεσίες ενημέρωσης προς τους υφιστάμενους φορείς ΚΑΛΟ περιλαμβάνουν ενδεικτικά:

- Μεθοδολογίες και Υπηρεσίες για την κινητοποίηση και ενδυνάμωση στελεχών, φορέων και εν δυνάμει Επιχειρηματιών ΚΑΛΟ
- Μεθοδολογίες, Δράσεις και Υπηρεσίες μέτρησης του κοινωνικού αντίκτυπου
- Πρόσβαση σε διαδικασίες Κοινωνικά Υπεύθυνων Δημοσίων Προμηθειών
- Πρόσβαση σε ιδιωτικά χρηματοδοτικά εργαλεία (συμβατική ή νεοφυής επιχειρηματικότητα) υποστήριξης των φορέων ΚΑΛΟ
- Πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία της κοινωνίας των πολιτών
- Προώθηση συνεργασιών φορέων ΚΑΛΟ με επιχειρήσεις της κλασσικής ή της νεοφυούς επιχειρηματικότητας
- Πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία Διεθνών Οργανισμών και Δικτύων Συνεργασίας ΚΑΛΟ

Η πολυδιάστατη στόχευση του Πυλώνα 3

Η δεύτερη κατηγορία ενεργειών επικεντρώνεται στην παροχή ηλεκτρονικών διαδραστικών πληροφοριών για την υποστήριξη κατ' αρχήν των Δήμων της Περιοχής Παρέμβασης που ενδιαφέρονται να αναπτύξουν πρωτοβουλίες στο πεδίο της ΚΑΛΟ, παρέχοντας ιδίως:

- υπηρεσίες ενημέρωσης και συμβουλευτικής για τις δυνατότητες και προϋποθέσεις συνεργασίας με φορείς ΚΑΛΟ
- υπηρεσίες ενημέρωσης και συμβουλευτικής για την συμμετοχή τους στην ανάπτυξη του τοπικού Οικοσυστήματος ΚΑΛΟ
- υπηρεσίες σύζευξης μεταξύ των φορέων της ΚΑΛΟ, των ληπτών προνοιακών επιδομάτων και των εξυπηρετούμενων / ενδιαφερομένων να εξυπηρετηθούν από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων.

Οι Πυλώνες του Σχεδίου Δράσης

- ΠΥΛΩΝΑΣ 4. Παροχή Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών σε ΟΤΑ της Περιοχής Παρέμβασης που ενδιαφέρονται να δραστηριοποιηθούν στον τομέα της ΚΑΛΟ - επικεντρώνεται στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε στελέχη ΟΤΑ
- ΠΥΛΩΝΑΣ 5. Υλοποίηση Συμμετοχικών Δράσεων ανάπτυξης Κοινωνικών Δικτύων και επιδεικτικών ενεργειών και πρωτοβουλιών για την προώθηση και διάδοση της ΚΑΛΟ στην Περιοχή Παρέμβασης - επικεντρώνεται στην εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου μοντέλου ευαισθητοποίησης, προβολής και διάδοσης της προστιθέμενης αξίας των ενεργειών ΚΑΛΟ, επιδιώκοντας να καλύψει σημαντικές προκλήσεις αναγνωρισιμότητας και κατανόησης της ΚΑΛΟ στην Ελλάδα

Οι κύριοι παράγοντες εσωτερικής επίδρασης στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης

- Η εξέλιξη κρίσιμων οικονομικών και κοινωνικών δεικτών της περιοχής ανάπτυξης του προβλεπόμενου Οικοσυστήματος ΚΑΛΟ (Δυτική Αθήνα)
- Η άσκηση δραστηριοτήτων ΚΑΛΟ στη Δυτική Αθήνα
- Η συμμετοχή των Δήμων της ΒΑΑ/ΟΧΕ της Δυτικής Αθήνας σε διαδικασίες υποστήριξης των φορέων ΚΑΛΟ
- Η ολοκληρωμένη κινητοποίηση των Φορέων ΚΑΛΟ της Δυτικής Αθήνας
- Η επιλογή της ΚΑΛΟ ως μηχανισμού εργασιακής και κοινωνικής ένταξης

Οι κύριοι παράγοντες εξωτερικής επίδρασης στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης

- Η πρόοδος των παρεμβάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενίσχυση του τομέα της ΚΑΛΟ, με έμφαση στην εφαρμογή του **Σχεδίου Δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κοινωνική Οικονομία**
- Οι εξελίξεις στο εθνικό οικοσύστημα της ΚΑΛΟ, ιδίως σε σχέση με την αντιμετώπιση των προκλήσεων εφαρμογής της **νέας Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Οικονομία** μέσω του **Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία και την Κοινωνική Καινοτομία**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!

Δρ. Γαβριήλ Αμίτσης

Καθηγητής Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας - Διευθυντής του Ερευνητικού
Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

- e-mail: amitsis@otenet.gr
- website: <https://sarl.uniwa.gr>